

Korn, tidiga sorter

Henrik Bergman, Hushållningssällskapet Dalarna Gävleborg

- **Av marknadssorterna behåller Otira sin ställning med hög avkastning och stor odlings säkerhet. Den mognar dock något sent och har låg rymdvikt. Otira passar bäst för egen foderproduktion.**
- **Rolfi har tidigaste mognad av de provade sorterna men strårbryts lätt i övermoget stadium. Den måste därför skördas snabbt. Avkastningen är god men rymdvikten något låg.**
- **Jyvå är en ny sort på marknaden med tidig mognad och god avkastning med tanke på sin tidighet. Rymdvikten är medelhög. Kan väljas vid vallinsådd där tidig skörd och god stråstyrka behövs. Sorten är fyrradig.**
- **Saana befäster sin ställning med en av de bästa stråstyrkorna. Passar bra i områden som normalt är nederbördsrika och där mycket stallgödsel används i växtföljden.**
- **Rekyl är en medeltidig sort med jämn och god avkastning. Sorten har hög rymdvikt och något bättre stråegenskaper än Kinnan och Filippa.**
- **Astoria är ett malkorn med god odlings säkerhet och hög avkastning, mognar dock något sent i de norra delarna av området.**

I den mellansvenska försöksregionen lades det under året ut sju sortförsök med tidigt korn i försöksserien L7-402. Sortmaterialet har varierat något mellan försöken i det södra och norra området, därför redovisas område

G för sig och områdena F och D tillsammans. Totalt provades 15 kornsorter i området och även en vårårgvetesort. I tabell 1 och 2 redovisas alla sorter som varit med i försöksserien år 2004. I tabell 3 redovisas avkastningen årsvis samt femårsmedeltal för marknadssorter och sorter som troligen kommer att introduceras på marknaden. Siffrorna i tabell 3 är hämtade från SLU:s flerårs-sammanställningar och där kan även andra försök från området ingå. I tabell 4 redovisas ett femårsmedeltal för sorterna fördelat på länsnivå eftersom det förekommer skillnader inom det geografiskt rätt stora området. I tabell 5 redovisas bestånds- och kvalitetsegenskaper som ett femårsmedeltal för hela landet. Kinnan har använts som mätarsort i försöken.

Område G. I området såddes ett försök i vardera Dalarna, Gästrikland och Hälsingland. Sätiden varierade från 5 maj i Gästrikland och 14 maj i Dalarna vilket är normalt, medan försöket i Hälsingland såddes den 24 maj vilket är något senare än normalt. Avkastningen i försöken varierade, men totalt låg den ändå något högre än flerårsmedel. Försöket i Dalarna drabbades av skorpbildning under uppkomsten, vilket påverkade skördenivån negativt och skörden blev därmed lägre än normalt. I Hälsingland blev uppkomsten jämn och fin, men en nederbördsfattig försommar gav även här något lägre skördar än normalt. I Gästrikland däremot var förhållandena goda och skörden blev hög på försöksplatsen. Sorternas stråstyrka har inte varit utsatt för alltför stora prövningar under året förutom i försöket där avkastningen var hög. Där uppvisade sorterna Saana och Bolina bäst stråstyrka. Sämst stråegenskaper

hade sexradssorterna Rolfi och Edel, vilka främst drabbades av stråbrytning. Angreppen av bladfläcksvampar var låga i Gästrikland och Hälsingland och angreppen kom sent. I Dalarna var angreppen högre. Svampbehandlingen har gett skördeökningar på ca 200-800 kg. Högst skördeökning fick sorterna Otira, Astoria och Edel. I diagram 1 redovisas effekterna av svampbehandlingen. I tabell 1 kan man utläsa att av marknads-sorterna så har i år Bolina och Baronesse toppat avkastningen. Bolina har dock något senare mognad. Otira och Astoria har också gett hög avkastning men Astoria har en något sen mognad, speciellt för de norra delarna av området. Rekyl har avkastat i samma nivå som Kinnan och sorterna är också jämbördiga på ett flerårsmedel. Även Filippa ligger jämbördig med Kinnan och Rekyl i av-

kastning, men mognar något tidigare. Högst avkastande sort på flerårsmedel i området är Otira. Av det tidigaste sortmaterialet så har den fyrradiga sorten Jyvä haft högre avkastning än sexradssorten Rolfi. Jyvä mognar dock några dagar senare än Rolfi. Vårrågvetet Nilex som prövades i området mognar mycket sent och avkastningen var ganska låg.

Område F och D. I de här områdena såddes tre försök, ett i vardera Östergötland, Sörmland och Närke. I Östergötland och Sörmland såddes försöken i mitten av april och i Närke i slutet av månaden. Odlingsförhållandena har varit goda, näst intill ideala under säsongen och avkastningen har varit högre än normalt i samtliga försök. Trots de höga skördenivåerna har stråstyrkan hos sorterna inte gett så stora utslag. Saana, Antto

Tabell 1. Korn. Avkastning 2004 område G (X- och W-län). Obehandlat, svampbehandlat samt medeltal.

Sort	Relativ skörd	Relativ skörd	Relativ skörd
	Obehandlat	Behandlat	Medeltal
Kinnan			
kg/ha	4856	5370	5113
rel.tal	100	100	100
Bolina	110	105	108
BO 88377	109	104	106
Baronesse	104	105	105
Otira	100	106	103
Astoria	100	105	103
Bo 96206	103	101	102
Jyvä	105	99	102
Rekyl	100	100	100
Filippa	100	95	97
Barbro	96	97	96
Rolfi	97	96	96
Saana	90	92	91
Edel	87	93	90
Antto*	84	80	82
Nilex, vårrågvete	87	85	86

*Endast ett försök

Sorter

och Otira är dock de sorter som utmärkt sig med bäst stråstyrka. I tabell 2 redovisas avkastningen för året som relativtal mot mätaren i varje kolumn. Sexradssorten Edel har haft en imponerande hög avkastning det här

året i hela området. Även på flerårsmedel har Edel en hög avkastning för att vara sexradssort och speciellt i F-området, vilket visas i tabell 3. Edel finns ännu inte på marknaden. De medeltidiga sorterna Saana,

Tabell 2. Korn. Avkastning 2004 område D och F. Obehandlat, svampbehandlat samt medeltal.

Sort	Relativ skörd Obehandlat	Relativ skörd Behandlat	Relativ skörd Medeltal
Kinnan			
kg/ha	7087	7719	7403
rel.tal	100	100	100
Edel	110	104	107
BO 88377	108	103	105
Saana	103	98	101
Rekyl	102	98	100
Filippa	101	98	99
Otira	102	97	99
Antto	102	97	99
Barbro	97	93	95
Rolfi	88	85	86

Tabell 3. Korn. Avkastning områdesvis, årsvis och femårsmedeltal 2000-2004.

Sort/årtal	D-området				F-området				G-området			
	2002	2003	2004	2000-2004	2002	2003	2004	2000-2004	2002	2003	2004	2000-2004
Kinnan												
kg/ha	6540	6550	7630	6650	6420	6410	7020	6030	4570	4970	5110	4570
rel.tal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Antto	*86	*100	*94	90	103	94	99	95	104	94	*91	100
Astoria			104	104			106	103			103	104
Barbro		*94	*102	96		98	91	93		98	96	99
Baronesse	103			103	105			102	95	84	105	97
Bolina			100	104			108	104			108	103
Edel	*79		*104	94	*115	102	109	107	83	102	90	93
Filippa	*85	*99	*99	96	95	97	96	96	106	94	97	100
Jyvä									99	94	102	95
Otira	101	103	103	105	109	102	104	104	109	100	103	106
Rekyl	*94	*98	*104	100	94	102	97	99	102	94	100	101
Rolfi	84	*93	*92	91	88	100	82	91	93	91	96	93
Saana	*86	*92	*93	93	99	100	104	98	88	89	91	93

* Endast ett försök

Filippa och Re kyl har i år avkastat i nivå med mätaren. På ett flerårsmedel har dock Re kyl högst avkastning av dessa sorter. Otira har haft en något lägre avkastning än normalt men är på flerårsmedel en av de högst av-

kastande sorterna i området. Angreppen av bladfläcksvampar har varit måttliga i försöken, svampbehandlingen gav små effekter i Östergötland och Närke. I Sörmland däremot gav behandlingen rätt stora utslag, Otira

Tabell 4. Korn. Femårsmedeltal år 2000-2004 redovisade länsvis.

Sort	D-län	E-län	T-län	W-län	X-län
Kinnan					
kg/ha	6270	6650	6580	4470	4630
rel.tal	100	100	100	100	100
Antto	100	90	91	98	101
Astoria	97	104	101		
Barbro	93	96	95	98	99
Baronesse	97	103	103	97	97
Bolina	98	104	95		
Edel		94	105	94	92
Filippa	100	96	96	105	98
Jyvä				95	95
Otira	102	105	102	105	107
Re kyl	100	100	98	106	99
Rolfi	81	91	96	96	90
Saana	93	93	100	97	91

Tabell 5. Korn. Bestånds- och kvalitetsegenskaper. Femårsmedeltal från hela landet 2000-2004.

Sort	Stråstyrka %	Stråbrytning %	Strå längd cm	Mognad dagar	Rymdvikt g/l	Tusen-kornv. gram	Protein % av ts
Kinnan	76	20	69	106	649	49,4	11,7
Antto	91	5	68	110	680	48,8	12,1
Astoria	81	13	63	110	666	45,3	11,2
Barbro	68	24	76	105	657	49,7	12,8
Baronesse	71	15	74	107	675	48,0	11,4
Bolina	88	8	64	110	669	47,8	11,6
Edel	78	31	79	104	639	42,3	10,9
Filippa	80	19	70	106	673	53,3	12,9
Jyvä	78	20	74	103	656	42,8	11,7
Otira	84	14	64	108	638	49,4	11,3
Re kyl	83	12	70	106	672	48,4	12,6
Rolfi	67	53	71	101	622	41,0	11,9
Saana	91	11	66	106	654	48,7	12,1

Sorter

hade lägst skördeökning med 340 kg och Kinnan högst med 1920 kg i det försöket. I diagram 2 visas effekterna av svampbehandling som ett medeltal för de tre försöken.

Sortbeskrivningar

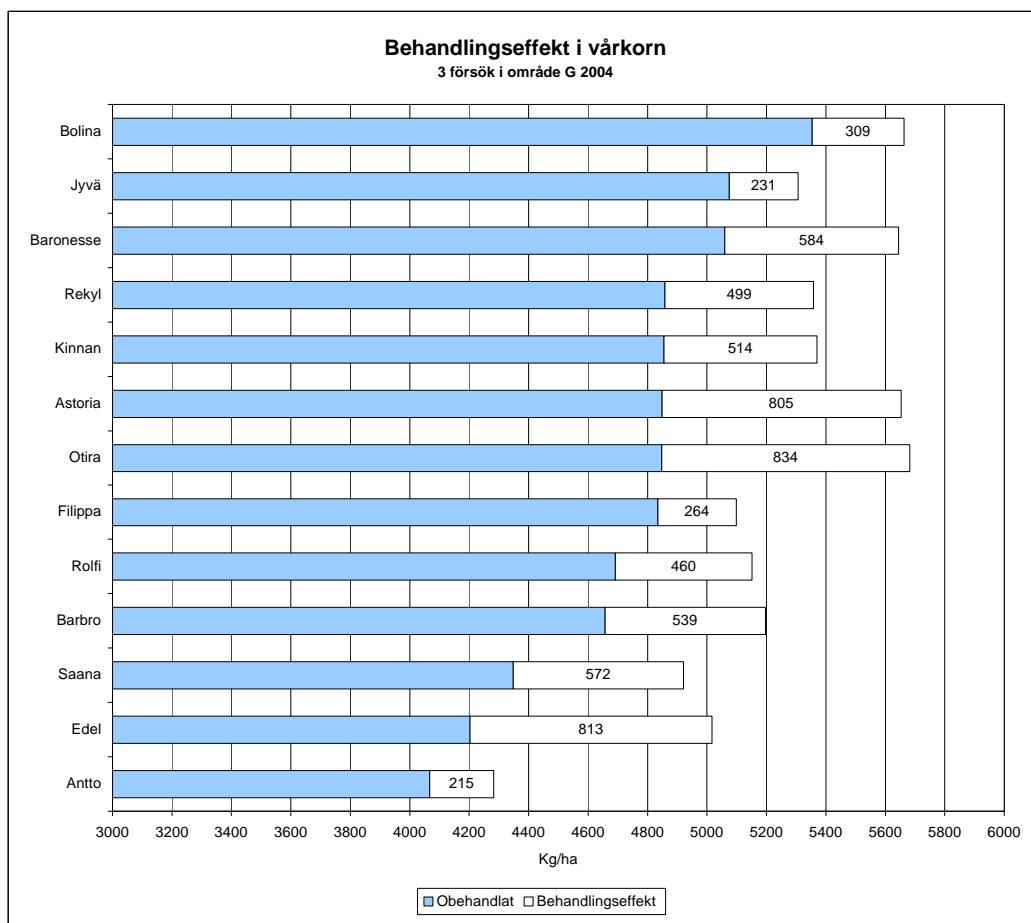
KINNAN (SW) är en medeltidig sort med något svagt strå, är något känslig för stråbrytning. Har hög tusenkornvikt. Sorten har visat bra avkastningsförmåga under mindre bra och varierande odlingsbetingelser. Har helt slutna blomning och är därför motståndskraftig mot sot.

ANTTO (SW) är en ganska sent mognande sort. Avkastning har varierat mellan åren. Sorten har god stråstyrka och mycket god tolerans mot lågt pH-värde.

ASTORIA (PI) är ett malkorn från Frankrike med god avkastningsförmåga. Sorten har ett kort och medelstytvt strå och mognar något sent. Astoria har ganska hög rymdvikt, lägre tusenkornvikt än mätaren och låg proteinhalt.

BARBRO (SW) provades för andra året i området inom det regionala försöksprogrammet. Tidigt mognande tvåradssort som är högvuxen och har ett något svagt strå.

Diagram 1.

Sorten har hög tusenkornvikt och hög proteinhalt.

BARONESSE (SW) är en högavkastande fodersort med medelsen mognad. Sorten är högvuxen och har ett något svagt strå. Hög rymd- och tusenkornvikt. Avkastar oftast bra även under torra och varierande odlingsförhållanden. Något känslig för svampangrepp.

BOLINA (SSd) är ett malkorn som provades för första året i område G. Bolina har ett kort och styvt strå med liten risk för stråbrytning. Sorten har sen mognad.

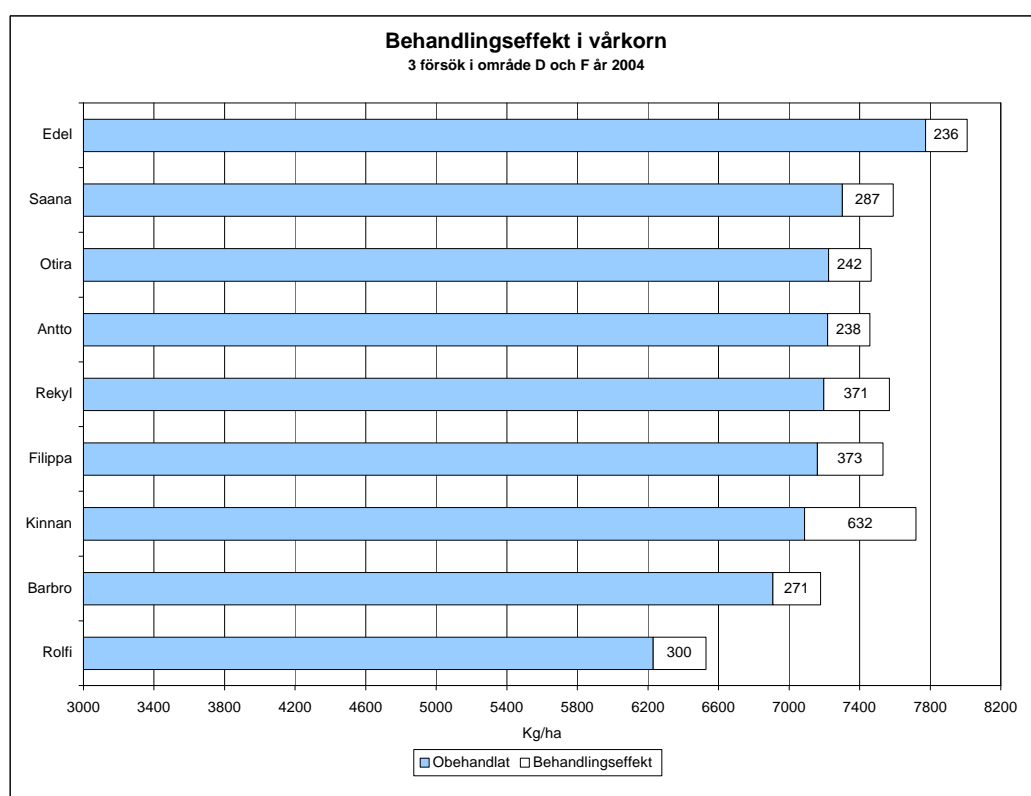
EDEL (SW) är en ganska tidigt mognande sexradssort. Edel är högvuxen med god stråstyrka men stråbryts lätt. Sorten har ganska låg tusenkornvikt och låg proteinhalt. Har uppvisat god avkastning i område D och F.

FILIPPA (SW) är en tidigt mognande och ganska lång tvåradssort. Mognar något tidigare än Kinnan och har bättre stråegenskaper. Avkastning i nivå med Kinnan. Sorten har god tolerans mot låga pH-värden. Har ganska hög rymdvikt och en stor kärna.

JYVÄ (SSd) är en finsk fyrradig sort. Avkastningen når inte upp i nivå med Kinnan. Sorten är högvuxen med ganska god stråstyrka och mognar tidigt. Rymdvikten är medelhög. Den verkar ha ganska bra motståndskraft mot bladfläcksvampar. Sorten kommer ut på marknaden 2005.

OTIRA (SW) är en fodersort med hög avkastningspotential. Mognadstiden är något efter Baronesse. Sorten är medellång och stråstyv. Har hög tusenkornvikt, men låg rymdvikt och medellåg proteinhalt. Sorten är nematodresistent. Har öppen blomning och

Diagram 2.

Sorter

därför något känslig för sot, är i övrigt en odlingssäker sort.

REKYL (SW) är en ganska högvuxen sort med bra stråstyrka för sin längd och liten tendens till stråbrytning. Rekyl har medeltidig mognad och avkastar i nivå med Kinnan. Har hög rymdvikt.

ROLFI (SW) är ett mycket tidigt mognande sexradskorn. Avkastningen är god med tanke på sortens tidighet. Rolfi har ett ganska svagt strå och stråbryts lätt i moget sta-

dium. Ganska känslig för bladfläcksvampar och har låg rymdvikt.

SAANA (SSd) är en finsk tvåradssort med mycket god stråstyrka. Avkastningen har varierat och sorten verkar trivas bäst under nederbördsrika förhållanden. Sorten är avsedd för foder och malt och har uppvisat god motståndskraft mot bladfläcksvampar. Sorten har medelhög rymdvikt och hög tusenkornvikt.

